

Motion till riksdagen 2018/19:1145

av **Elin Lundgren (S)**

Förbud alkoholreklam

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förbjuda alkoholreklam i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alkoholreklam visar ofta en bild av lyckliga människor som njuter av alkohol utan några som helst negativa konsekvenser. Det visar inte hela bilden av alkoholkonsumtion. Alkohol är den största riskfaktorn för den globala sjukdomsördan för personer mellan 15 och 49 år, före rökning. Statistik från EU:s medlemsstater visar att alkoholkonsumtionen ligger bakom 1 av 7 dödsfall bland män och 1 av 13 dödsfall bland kvinnor i åldersgruppen 15–64 år. Det uppskattas att mellan 5 och 9 miljoner barn i EU lever i familjer med en skadlig alkoholkonsumtion. Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) finns tre alkoholpolitiska åtgärder som effektivt minskar alkoholskador: hög prisnivå, begränsad tillgänglighet och reglering eller förbud mot alkoholreklam.

Ett vanligt argument i debatten om alkoholreklam har länge varit att den inte ökar drickandet utan syftar till att höja ett märkes marknadsandel. Forskning visar dock att reklamen ökar ungas drickande och bidrar till att fler börjar dricka. WHO:s europeiska strategi för att minska alkoholskador rekommenderar reglering eller förbud mot alkoholreklam som en av tre alkoholpolitiska åtgärder med signifikant effekt på folkhälsan. I strategin framhåller de att alkoholreklamens effekter på konsumenter, speciellt ungdomar, inte ska underskattas.

Europeiska regionkommittén menar i ett yttrande från februari 2017 att åtgärderna mot barns och minderårigas exponering för marknadsföring av och reklam för alkoholdrycker bör vara restriktiva och tvingande, dvs. man bör förbjuda såväl marknadsföring av som reklam för alkohol till minderåriga. I december 2017 framhöll Europeiska unionens råd hur barn och unga är särskilt exponerade för alkoholreklam genom nya internetbaserade kommunikationssätt och uppmanar EU:s medlemsstater att

uppmärksamt bedöma lämpligheten i nuvarande åtgärder för att minska exponeringen, särskilt barns och ungdomars exponering, för alkoholreklam via digitala medier.

I syfte att säkerställa en sammanhållen och systematisk reglering inom alkoholområdet för att skydda folkhälsan och framför allt skydda barn och unga mot skadliga effekter orsakade av alkohol gav regeringen i september 2016 uppdrag att analysera och lämna förslag om hur marknadsföring via framför allt digitala medier kan begränsas. Detta mynnade ut i utredningen SOU 2017:113 Alkoholreklam i sociala medier m.m. vilken konstaterar att alkoholreklam har en negativ påverkan på folkhälsan i den vuxna populationen, att barn och unga exponeras för alkoholreklam vilket ökar deras alkoholkonsumtion samt att barn och unga i mycket hög grad är aktiva på sociala medier. Utredningen föreslår ett förbud mot kommersiell annonsering av alkohol i sociala medier.

I Sverige råder förbud mot alkoholreklam i radio och tv. Att alkoholreklam förekommer i digitala medier är således inkonsekvent och utredningen belyser behovet av tydligare reglering av alkoholreklam i Sverige.

I EES-landet Norge och EU-landet Litauen råder idag totalförbud mot alkoholreklam. Förbuden innefattar även digitala medier och visar på att ett förbud mot alkoholreklam är förenligt med EU-rätt.

Före 2003 var det inte tillåtet med alkoholreklam i Sverige. Som en följd av det uppmärksammade Gourmetfallet försvann det svenska totalförbudet mot alkoholreklam och nya regler infördes i maj 2003. I och med denna förändring påbörjades en liberalisering av alkoholreklamreglerna, och trots att nya regler infördes den 1 januari 2005 för att begränsa marknadsföringen av alkohol till konsumenter är de fortfarande mycket generösa. Alkoholreklamen i Sverige har dessutom ökat markant de senaste åren. Bara från år 2008 till år 2013 ökade investeringarna i alkoholreklam från 369 miljoner kronor till över 1 miljard kronor.

Utifrån slutsatserna från utredningen SOU 2017:113 Alkoholreklam i sociala medier m.m. bör det tas ett helhetsgrepp om regleringen av alkoholreklam och likt totalförbudet mot tobaksmarknadsföring införas förbud mot alkoholreklam.

Regeringen bör överväga att förbjuda alkoholreklam i Sverige.

Elin Lundgren (S)